

Ak práve ak...

Mária Nováková

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	GKBN
<u>Mária Nováková</u>	<u>Greenie knižnica</u>	<u>CC-BY-NC-ND</u>	<u>Prvé (2016)</u>	<u>010001</u>

O knihe

Čo by sa stalo, keby... keby sme si nekládli takéto otázky? Pravdepodobne by sme tu už neboli a nikdy by sme sa nenaučili udržať oheň. Nemali by sme písmo či koleso a vlastne by sme neboli schopní uloviť ani myš, nie to ešte mamuta. Otázky nás vedú dopredu. Ale akým smerom? A je zlé pýtať sa viac, ako je v norme? Ak je v móde A, malo by byť zakázané B? Budeme rebelovať v svojom živote, alebo život vlastne nie je náš?

Niekedy treba na svoj vnútorní svet inú optiku, ako na ten vonkajší. Básne Márie Novákovej sú aj v tejto zbierke epické, nesúce hlbšie poslanstvo. O spoločnosti i o jednotlivcoch, ktorí ju dotvárajú a pretvarujú. Kam kráčame? A čo všetko s nami urobí nenávisť, samota či trend nerozmýšľať a čakať na ďalší, rovnaký deň?

Obsah

Ak práve ak.....	1
O knihe.....	2
Obsah.....	3
Namiesto úvodu.....	4
Ak práve ak.....	5
Ostrov mlčania.....	6
Asfalt na ružových okuliaroch.....	7
Úvaha o brodení.....	8
Veža.....	9
Rovnica.....	10
Všetko je naopak.....	11
Panta rhei.....	12
Historika o histórií.....	13
Výzva na zobudenie?.....	14
Na veľtrhu samoty.....	15
Holokaust v našich hlavách.....	16
Vychodené chodníčky.....	17
Zmeny.....	18
Výhybka od ľudskosti.....	19
Kamenné pohľady.....	20
Žiadne áno.....	21

Namiesto úvodu

Ak nevieš, kam máš ísť,
navštív miesta dobre známe,
od lásky nechceš odísť,
alebo nájdeš cestu ku sláve.

Ak práve ak...

Ak je ľudské podať ruku,
potom rada podám obidve,
nevadí, že budem za suku,
pre toho, kto nerozumie.

Ak je správne držať ústa,
naraziť stále na hubu,
tak to nejako skúsím ustáť,
keď mi po krku podupú.

Ak je treba chváliť diablov,
tak pochválím anjela,
za to, že na prestieradlo,
toho nechce priveľa.

Ak je pravé rozhodnutie,
tak sa vydám doľava,
možno to dopadne smutne,
čo na to povie duša boľavá?

Ak je všetko na poriadku,
tak poriadok za nič nestojí,
všetko je iba na obhliadku,
a my sme v bielom netvori.

Ostrov mlčania

Dnes nepoviem ani slovo,
držím slovnú hladovku,
aby sa svet lepšie pohol,
zo žumpy na pohovku.

Mlčky sledujem tmavé nič,
ako si kráča po dušiach,
menšie ako hákový kríž,
srdce zranené na ružiach.

Nepoznám prosím a ďakujem,
ale ozvem sa, ak pochopím,
lebo som človek. Skratujem.
Jeden cukrík dvom lakomým.

Odkladám svoje dobré ráno,
to nebolo a zajtra nebude,
dobré správy? Vyprodáno!
Nehľadám, kto ma poľutuje.

Mala by som ľutovať svet,
aj to, že je tak svetový.
Dnes sa cítim len ako smet',
more, ktoré nemá ostrovy.

Asfalt na ružových okuliaroch

Vieš, čo som urobila zle,
kde sú všetky moje omyly,
v твоjich očiach aj po tme,
to dobré celkom prekryli.

Všímaš si všetko negatívne,
to dobré nad tebou nemá moc,
všetko je zlé, hlúpe a divné,
spomenieš to stokrát do Vianoc.

Nespomenieš si na odvahu,
s akou som sa ťa zastala,
pre teba má niečo iné váhu,
som v ustupovaní pomalá?

Nerátaš plusy a mínusy,
vlastne ani nepoznáš plus,
čo ma teší sa tebe hnuší,
pochopiť ma... aspoň skús!

Všetko biele vidíš na čierne,
asfalt zdobí ružové okuliare,
utekáš samotou jednosmernou,
pretože len ty sám si v práve.

Úvaha o brodení

Láska je prebrodiť more,
aby ten, na kom nám záleží,
mal nohy v teple a hlavu hore,
keď prší plač a depka nasneží.

Niekedy more, inokedy mláku,
pretože láska si všíma maličkosti,
aj krásu, pokojne na bodliaku,
hneď vedľa ruže ho rada pohostí.

Čas bez tiaže s nohami na zemi,
a predsa je všetko ľahšie,
bez héliu, no nie sme stratení,
na lásku nikto celkom nekašle.

Až prebrodíme všetky moria,
vyhneme sa medúzam a nevere,
pravdám, ktoré niekedy zabolia,
čo potom? Zaklopať na dvere?

Kto otvorí? Večné šťastie?
Alebo návod v sto bodoch?
Z lásky asi nikto nevyrastie,
ak áno, prejdeme cez potok?

Veža

Pozerám sa z vysokej veže,
aké je všetko zrazu maličké,
jednoduchý koniec? Kdeže!
Žiadne riešenie v tajničke.

Dlhá cesta priamo nahor,
je ľahké život pocítiť,
ešte ho nikto neovládol,
nikto mu neprestrihol niť.

Samé schody a prekážky,
cesta nahor je pomalá,
nie nemožná, to vie každý,
aj keď to zabúda odmala.

A čo teraz, na konci cesty?
Ostáva cesta na začiatok,
alebo tu, hore, prespím,
spravím si v hlave poriadok.

Odrazu som nad všetkým,
problémy sú kdesi hlboko,
život? neutečiem pred ním,
ale nebudem jeho otrokom.

Rovnica

Nič nemením, čakám zmenu,
určíte sa ku mne raz dostaví,
keď tému ťažkú, olovenú,
natlačím do prázdnej hlavy.

Budem dúfať, že bude pekne,
aj keď predpoveď hlási dažď,
v tom daždi ma láska stretne,
alebo pribudne ďalšia z vražd?

Počkám v rohu miestnosti,
či sa zmení na guľatú,
prídem o roh, to ma zlostí,
aspoň tú mám dopriatu.

Možno budem chybné číslo,
premenná, ktorá sa nemení,
beriem vankúš, ak by hrýzlo,
svedomie ukryté v remeni.

Možno bude Slnko modré,
obloha z fialovej machule,
boháča nechám, nech si žobre,
možno mi svoju palicu daruje.

Všetko je naopak

Je ťažké milovať,
tak sa nenávidíme.
Každý deň, odznova,
kde sú cesty? V Ríme?

Zakážeme každú trávu,
nech padáme na betón,
k tomu pätu i hlavu,
proti sebe dáme veto.

Prečo vlastne? Kto to vie?
Kto prehovorí o zmysle,
tom životnom, v dobrom sne,
skôr, ako nás vystrie?

Hľadáme lásku mimo realitu,
ale vidíme len krv a skazu,
na striebornom plátne, dobitú,
bohyňu lásky práve mažú.

Nevieme, či to niečo zmení,
aj tak má ruky a krídla zlomené,
pre koho máme ľúbiť? pre tých,
ktorí sa smejú na ramene?

Panta rhei

Plačem, keď mám chuť plakať,
vravel si, že budem mať chuť žiť,
ale to bude skôr štrikovať straka,
ako ty nájdeš tú správnu niť.

Vravel si, že všetko bude iné,
stále tým istým tónom, dokola,
slová sa hovoria a čas plynie,
panta rhei, po našom potvora.

Čakám na darček na narodeniny,
po rokoch ešte stále neprišiel,
možno zablúdil, alebo z koho viny?
Prajem si nebyť jednou z hier.

Hra na lásku, na úctu a dôveru,
nevidím to u teba, len v slovníku,
v slovníku cudzích slov na sekeru,
jedna pusa ročne, na účet podniku.

Čas plynie a večne ponáhľá sa,
prizerá sa na tvoju pomalosť,
z hlineného prasiatka je prasa,
a výsledok? Pravá koža a zlosť.

Historka o histórií

Dnes nespím, len spomínam,
na ráno večné, tak nekonečné,
tvoj svet ma láka... i omína,
hryzieš ma ako v tráve kliešte.

V deň, keď slnko nevedelo vstať,
a keď aj hrialo, tak veľmi málo,
netrápil ma pocit, že svet je hra,
na koniec nemyslíme s pochvalou.

Porušil si zákony džungle i fyziky,
vraj pre mňa a moje pekné oči,
vedel si mi opísať všetky pôžitky,
necítila som sa byť v tomto storočí.

Ty poznáš všetky otázky sfingy,
a čakáš, že ťa vo všetkom podržím,
tebe snehule a mne balerínky,
do púšte. Ktorej, to netuším.

História zobrala so sebou tvoje meno,
dotkla sa tvojich dávnych slov a dotykov,
preto stojím, sedím a utekám nemo,
tam, kde sme chovali lúčnych koníkov.

Výzva na zobudenie?

Nieko na mňa kričí,
nech sa hneď zobudím,
kráľ železných tyčí,
žiadne pierko na hrudi.

Svet je podľa neho,
len vojna divných sfér,
neváži si žiadne pero,
nikdy nevážil si mier.

Núti ma páliť knihy,
ktoré nevie prečítať,
je jediný bez chyby,
tak nám to spočíta.

Jednou stranou mince,
posúdi a odsúdi okamžite,
pretváarka na každé líce,
pre neho to nie je zložité.

Rozhodla som sa myslieť,
nenasledovať stádo volov,
ktorí sú iní, väčší výsmech,
tlačia červenú do semaforov.

Na veľtrhu samoty

Na veľtrhu samoty,
som akosi sama,
všade sú samé ploty,
oddeľujú noc od rána.

Haly napĺňa ozvena,
počujem svoje kroky,
budúcnosť je zjazvená,
som sama na dne stoky.

Tam, kde bývali záhrady,
teraz kvitnú holé kosti,
nikto horkú kávu neosladí,
a nikto z rána nenazlostí.

Jedinú hádku v mojom svete,
vediem pravidelne so sebou,
argumenty budú až na závete,
prezradím ich sebe s dôverou.

Dnes mávam na tiché obrazy,
asi pre ne nie som dost' dobrá,
alebo sa človek v ráme urazí,
v jeho kráľovstve ticha je d(r)áma?

Holokaust v našich hlavách

Tí, čo sa smejú z holokaustu,
majú svoje vlastné utrpenie,
ničia si na ľudskosti chrastu,
nenávisť ich dozadu ženie.

Smejú sa na vychudnutých,
ako vyzerajú pre nich smiešne,
v tábore na smrť neobutých,
ľudia strácajú ľudskosť, večne.

Rozprávka o ježibabe v peci,
nie je nástroj na očistu sveta,
cítia sa múdrejší než vedci,
lebo pravda má byť zakrytá?

Je ľahké prikázať hviezdy,
pre tých schovaných za kríž,
ani na to, že čert nespí,
akú nadradenosť vymyslíš?

Blahobyť nepriniesol žiadny Hitler,
nepozná ho nacista vypatlaný,
rozum a srdce nezlepší výstrel,
iba podanie ruky pred svitaním.

Vychodené chodníčky

Poznám každý strom,
aj všetky kamene,
závidím život dvom,
a aj ich trápenie.

Poznám skratky nikam,
do svetla bez fantázie,
ponáhľam sa, pridám,
nech moja nuda žije.

Zo zvyku mávam lavičkám,
nikdy som na nich nesedela,
princezná vytáhaného trička,
čakala by som tam na anjela?

Zakývam bodliakom i žihlave,
poprajem veľa slnečných dní,
nie bordel, ako v mojej hlave,
mám sen, nepamätať si sny.

Vychodila som chodníčky,
moje stopy sú stále rovnaké,
nohy odpracem na stoličky,
nikdy nerozvíria vody stojaté.

Zmeny

Túžime po zmenách k lepšiemu,
ale nechceme myslieť inak,
radšej vždy zmeníme tému,
aby sme sa bavili o vinách.

Nasadíme ružové okuliare,
ale žiaľ len k minulosti,
ukazujeme srdce malé,
ktoré sa tak rado zlostí.

Načierno dáme realitu,
pretože je to tak v móde,
iná doba pre dobu odžitú,
pravda sa prevracia v hrobe.

Svine nazveme hrdinami,
neučíme sa na chybách,
plačeme, že nie sú s nami,
tí, čo šírili smrť a strach.

Asi žijeme príliš krátko,
alebo prídlho, kto to vie,
prefackať sa a spať sladko,
všetko sa inak rozpovie.

Výhybka od ľudskosti

Modlíš sa k portrétu zlého muža,
lebo on vie, čo je dobré pre neho,
nie pre teba, ale aj tak skúšaš,
dotknúť sa žezla, i keď prázdneho.

Je ľahké, ukazovať na iných,
lebo máš zvyk schytať pohľady,
dnes nevšímaš si svoje chyby,
radšej znovu portrét pohladíš.

Túžiš po večnej spravodlivosti,
pozabíjať tých z druhej strany,
pre iný smer chrbtovej kosti,
kto bol naozaj z neba zoslaný?

Budeš bojovať za svoj idol,
lebo ten je správny, neomylný,
priateľom nadávaš do Židov,
načo význam? Ty si silný.

Zrazu sú priatelia ďaleko,
tvoj idol išiel spať nad ránom,
pravda je niekedy za riekou,
plávaš proti prúdu. A s balvanom.

Kamenné pohľady

Kamenné pohľady,
z mäsa a kostí,
všetci pekne do rady,
s pocitom hrdosti.

Je ľahké nepochopiť,
ani to radšej neskúšať
predsa, každý to tak robí,
je ťažšie dávať, ako brať.

Potom na seba hľadáme,
kamenné tváre na mobile,
vieme, že nás každý prijme,
my musíme byť nažive.

Vlastne sme všetci medúzy,
v každom z nás sú skrytí hadi,
kto z nás nikdy nezatúži,
aby ostali tí, ktorých máme radi?

Je rozdiel ostať z vlastnej vôle,
ako byť sochou v záhrade,
tá nerozpráva ani vety holé,
pozri sa na mňa, si na rade.

Žiadne áno

Hľadám odpovede a kladiem vence,
aby som nemusela klásť otázky,
načo by nám aj boli, deťúrence,
dobre už bolo, pozrite sväté obrázky.

Bielou fixou začmárať žiarovky,
aby sme nežiarili aj na iných,
takí tu už boli, a ešte koľkí,
od života už majú prázdniny.

Definujete nám šťastný život,
naša radosť je jedna poučka,
nech nežijeme múdro a neúctivo,
rozumy nesmieme šepkať do uška.

Každý sviatok máme viac počúvať,
lebo tí, čo oslavujú, boli rebelmi,
vysvetľujú, ktorá sa dnes nosí stuha,
vraj nie sme smutní, iba šťastní veľmi.

Mám pocit, že moje áno sa mení na nie,
preto nepoviem nič, iba dovidenia,
tam, kde je vzorec na smiech a trápenie,
stvorím si pravidlá, ktoré tie vaše zmenia.